

TISKOVÁ KONFERENCE KC OF S MINISTRY V LATERNĚ MAGICE

2. května 1990 proběhla v Laterně Magice tisková konference KC OF, na níž se zúčastnilo osm dnešních ministrů federální vlády i vlády České republiky, předseda Federálního shromáždění, zástupci hnutí studentů a představitelé OF a VPN.

V úvodu Jana Ryšlinková připomněla atmosféru listopadových dní minulého roku, kdy se na scéně Laterny Magiky formovaly zásady současné vlády. Po ní se ujal slova zástupce KC OF Jan Urban a upozornil na to, že záměrem konference je seznámit veřejnost se jmény špičkových kandidátů OF a VPN, jakož i odpovědět na všechny dotazy týkající se volebního programu a budoucnosti hnutí. Opakovaně zdůraznil, že těsná spolupráce mezi OF a VPN trvá a obě hnutí hodlají setrvat v případné vládní koalici i po volbách. Pak přednesl svůj úvodní příspěvek Alexander Dubček. V obsáhlém projevu především řekl, že FS v souladu se stanoviskem OF a vládou vypracovalo souhrn zákonných norem, které zabezpečují respektování lidských práv, aby byla zajištěna nezvrstnost cesty k demokracii. Zároveň byla připravena legislativa pro oblast ekonomiky a soukromého podnikání, jež zabezpečí návrat ČSFR do Evropy.

Na dotaz ČTK, zda budou uskutečněny nějaké konkrétní reformní kroky ještě před volbami, odpověděl místopředseda federální vlády Václav Valeš, že 4. 5. mají být vládě předloženy různé varianty postupu a po jednání z nich bude jedna vybrána, takže zatím není možné zveřejnit žádné konkrétní informace. Ministr Miller za svůj resort k tomu dodal, že musel požádat vládu o moratorium na žádosti o důchody v nejvyšších kategoriích, neboť tyto dosáhly v poslední době počtu tří miliard.

Petr Kučera novináře informoval, že OF využívá maximálních možností a staví do voleb zhruba 550 kandidátů, přičemž přirozeně nepočítá s tím, že se všichni dostanou na postupová místa, mnohým však tak bude umožněn start do reálné politiky.

Na tvrzení, že se OF mění z demokratického hnutí v politickou stranu, reagoval Jan Urban nasoublasně a znovu zdůraznil, že jde především o občanský přístup a občanskou odpovědnost. Ředitel ČTK Petr Uhl k tomu dodal, že v Česko-slovensku, kde řada lidí odmítá po předchozích zkušenostech stranický přístup, je velmi důležitá občanská dimenze budoucí parlamentní demokracie a role OF, kterou v ní bude hrát.

Alexander Dubček odpovídal na otázku týkající se zákonů, jež budou v parlamentu projednávány v průběhu května. Řekl, že na program je 18 zákonů z oblasti zemědělství, trestního práva a hospodářské zákony. Připomněl, že ačkoliv je parlament z různých stran kritizován, neexistuje takové zákonodárné shromáždění, jež by projednalo během tří měsíců více než sto zákonných norem.

Místopředseda federální vlády Vladimír Dlouhý a ministr financí Václav Klaus se pak s novináři podělili o své první zkušenosti z předvolební kampaně. Shodli se na tom, že navzdory tomu, že se OF nehodlá, na rozdíl od ostatních politických stran, soustředit na sliby, ale naopak chce národ připravit na problémy, jež ho čekají, byla jejich vystoupení přijímána pozorně a s naprostou podporou.

Jan Vidím potvrdil, že z rozhodnutí celého pléna studentského parlamentu chce jejich hnutí podpořit OF částkou deseti miliard korun a to formou bezúročných půjček.

Orázku požadované lustrace kandidátů zodpověděl Petr Kučera. Upozornil na to, že se OF snaží domluvit s ostatními stranami na mechanismu, jež by umožnil v zájmu svých voličů prověřit si své kandidáty. OF by se mělo stát garantem celé akce, aby měla co nejmenší dopad na společnost. Potvrdil také, že OF je i nadále otevřeno vznikajícím aktivitám. V současné době, jak oznámil, působí na jeho půdě 17 politických stran, hnutí a iniciativ. Zejména politické strany jsou zastoupeny na kandidátce asi 20 - 25%.

Na závěr tiskové konference předali představitelé OF ČKD Polovodiče předsedovi FS panu Dubčekovi petici stávkujících za znárodnění majetku KSČ a ten slíbil, že dokument předá komisi, jež se zabývá inventarizací majetku politických stran.

Přestože byla konference tisku včas oznámena, byly na stejnou dobu později ohlášeny další čtyři tiskovky, čímž lze vysvětlit jinak nepochopitelně nízký zájem o ni ze strany sdělovacích prostředků. Čas, který jí věnovaly všechny zúčastněné osobnosti nebyl tak, bohužel, dostatečně plně využit.

OTEVŘENÝ DOPIS FEDERÁLNÍMU MINISTROVI FINANČÍ VÁCLAVU KLAUSOVI

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás s iniciativním návrhem, aby v rámci připravované zásadní daňové reformy byla dána možnost odpisu ze základu daně pro ty osoby či firmy, které finančně přispívají na veřejně prospěšné účely kulturní, vzdělávací, charitativní, ekologické, apod.

V budoucnu bude starost o tyto veřejně prospěšné aktivity ležet nejen na bedrech státu, ale bude se opírat i o dobrovolnou podporu jednotlivých hospodářských subjektů a o individuální dobročinnost. Zavedení tohoto - ve světě běžného - principu daňových odpisů by takovou podporu významně podněcovalo. Ve svém důsledku by to nepochybně přineslo i snížení požadavků na státní rozpočet.

I v minulosti řada podniků poskytovala příspěvky na výstavbu a provoz např. kulturních a sociálních zařízení v místě. Dnes však svou podporu často omezují. Časové oddálení zavedení možnosti daňových odpisů by přivedlo řadu veřejně prospěšných zařízení a aktivit do kritické finanční situace, neboť by těžko hledaly své sponzory.

Věříme ve Vaše pochopení

Za KC OF Petr Kučera

V Ý Z V A K C O F P R A H A 3

Po dohodě se zástupci prověřkových a občanských komisí pražských obvodů, taktéž i zástupci bezpečnostních komisí obv. KC OF - prosíme všechny občany, kteří mají připomínky nebo stížnosti týkající se činnosti (minulé i současné) příslušníků složek Federálního ministerstva vnitra i Ministerstva vnitra České republiky, působících na území hl. m. Prahy, obraťte se písemně nebo osobně na adresu: Koordinační centrum Občanského fóra Praha 3, Barmsova 27, 130 00 Praha 3 (tel. 277555). Vše podněty, připomínky či stížnosti adresujte Bezpečnostnímu, branému a právnímu aktivu KC OF Prahy 3. V zájmu objektivního a kvalitního průběhu ověrek příslušníků bezpečnostních sborů, potřebujeme i Vaše poznanky. Prosíme však, abyste nám sdělovali jen pravdivé a pokud možno prokazatelné poznatky k práci a činnosti příslušníků bezpečnosti.

Naším úkolem je v maximální možné míře očistit rezort vnitra od zkompromitovaných a morálně nezpůsobilých lidí. Zároveň však chceme napomoci k posílení všech povětivých pracovníků bezpečnostních sborů a vybudování moderní, účinné a efektivní policie v našem státě.

Při této příležitosti vyzýváme všechny muže, kteří svými morálními

vlastnostmi splňují předpoklady pro službu v SNB (nezávisle na politickém či náboženském přesvědčení) a měli by zájem o službu v nově se tvořícím bezpečnostním aparátu, nechť se přihlásí na výše uvedené adrese.

Prosíme Vás o pomoc v našem úsilí.

V Praze dne 24. 4. 1990

Za bezpečnostní, braný a právní
aktiv KC OF Ivoš Bosák, René Szabó

Z R SLOVNÍKU POLITICKÉHO MYŠLENÍ ROGERA SCRUTONA

SOCIALISMUS (socialism) Široký pojem, který má dva základní spitzněné významy:

1. V marxistické teorii a v oficiálním komunistickém jazyce znamená socialismus systém výrobních vztahů, který má být charakteristický pro přechodnou fázi mezi »*kapitalismem*« a (dovršeným) »*komunismem*«. Výrobní prostředky jsou převzaty do »*společenského vlastnictví*« a stát přetvářá jako administrativní stroj, podporující řád nové legality a nový systém práce tak, aby se mohlo vyvinout skutečné společné vlastnictví a aby nakonec mohlo dojít ke zrušení státu.

2. Teorie a praxe socialismu, konstruovaného jako do sféry i do detailů zpracovaný názor na to, co podmiňuje lidský život. Socialismus počítá s politickým systémem, který nebude přechodný ve smyslu 1., nýbrž trvalý a bude přiměřený podmínkám života, jak se mění od dob průmyslové revoluce. Jako politická teorie je socialismus relativně nový a patrně postrádá jak systematickosti tradičního »*liberalismu*«, tak pragmatický charakter »*konzervatismu*«. Objevil se však v tomto století jako stále ambicioznější soubor teorií s prvky jako filosofickými, tak i praktickými, a s takovou vizí lidské přirozenosti, která právě od filosofického ke praktickému povede. K jeho základním idejím podle všeho patří:

(i) Předpoklad »*rovnosti*«. Rovnost tu lze formulovat rozdílnými pojmy jako »*rovnost příležitosti*«, rovnostářství (egalitářství) atd. Vychází se přitom ze základní úvahy, že lidské bytosti mají rovná »*práva*«, neboť jsou si rovny v každém ohledu, který je vzhledem k jejich právním relevantní.

(ii) Stát jako administrátor. Na stát se pohlíželi nikoli jako na právní či ceremoniální ztělesnění občanské společnosti, ale spíše jako na složitě administrativně zařízení, určené k tomu, aby garantovalo práva jednotlivců a rozdělovalo mezi občany všemožná dobrodíní v souladu s těmito právy. Stát se tudíž zajímá především o rozdělování a musí zřizovat a udržovat v chodu instituce, které zaručí, že veškeré dobrodíní – potrava, lékařská péče, výchova, rekreace – budou zpřístupněna každému za podmínek, které jsou pokud možno pro všechny stejné. Právo je nezbytné jako prostředek k zajištění pořádku a účinné správy. Ale ani to, ani jakýkoli jiný aspekt státní masinerie, není cílem sám pro sebe. Ba co víc, stát by měl být omezen toliko na administrativní funkce a neměl by se například ustavovat jako agitátor ve prospěch nějakého náboženského učení nebo nacionalistické ideologie.

(iii) Vyloučení systému ovládnutí. Lidé ovládají jedni druhé různými způsoby, například prostřednictvím třídního systému, politickými institucemi, dědičnými výsadami. Všechny takové systémy ohrožují základní axiomy různých práv. Soukromé vlastnictví je povoleno, ale jen pokud, pokud právě není systémem

ovládnutí. Zatímco většina socialistů ve smyslu (ii) popírá platnost marxistické teze, podle níž každé soukromé vlastnictví výrobních prostředků vskutku je formou ovládnutí životů druhých, připouští někteří, že u jistého soukromého vlastnictví tomu tak je. Platí tedy, že ačkoli samo o sobě je soukromé vlastnictví vhodné, přípustné a dokonce je to snad i něčím, na co si občan ve spořádané společnosti může činit oprávněný nárok, nemělo by být povolováno nemístné hromadění bohatství, nemělo se vyvinout rozsáhlý systém soukromého ovládnutí, škodlivý zájmům společnosti jako celku. Stát musí být tudíž vždy připraven znárodnit velké zisky a měl by omezit nebo zakázat transakce, které vedou k hromadění velkého bohatství v soukromých rukou – sem náležejí i dary a dědictví.

Tyto tři hlavní zásady vysvětlují většinu z jednotlivých položek socialistické politiky: zejména pokus vyloučit »*výsady*« ve všech jejích formách, odpor vůči »*principu dědictví*« a obraza »*socialně zodpovědného státu*«. Historicky vzato měl socialismus silné vazby na »*dělnické hnutí*«, a to z pochopitelných důvodů: zatímco třída vlastníků slibuje velmi málo a značně jí ohrožuje, dělníkům slibuje mnoho a příliš je neohrožuje – nebo se alespoň zdá, že je příliš neohrožuje. Socialismus je dnes důležitou silou v evropské politice; získal na pragmatismu a na schopnosti dosahovat kompromisů, což patří k parlamentnímu způsobu vládnutí, takže za daných podmínek západních typů vlády není žádný z uvedených tří principů vyjadřován ve své čisté teoretické podobě. Někteří by dodali, že kombinování (i) a (iii) s oddaností k zastupitelské demokracii je charakteristický pro socialismus západní, na rozdíl od »*komunistického*«, a že ona »*parlamentní cesta k socialismu*« se ve skutečnosti od socialismu komunistických států liší do té míry, že je matoucí označovat ji stejným jménem.

Kritikové socialismu například tvrdí, že mezi zásadami (i) a (iii) existuje potenciální konflikt. Rozsáhlá kontrola, kterou musí stát vykonávat, má-li se na něj hledět jako na správce s plnou odpovědností za chování všech, je neslučitelná s pokusem odstranit ovládnutí jedné třídy druhými. Dochází tu pouze k přesunu moci ze staré vládnoucí třídy aristokratů na novou elitu byrokratů. Někteří navíc dodávají, že vládnoucí třída s mocenským monopolem je lepší zárukou svobody a spravedlnosti než byrokracie selfmademanni. Jiní vznášejí námitky proti představě státu jako prostředku a místo toho tvrdí, že stát je ve skutečnosti cílem o sobě: pouze takový stát si totiž dokáže vynutit poslušnost a »*oddanost*« těch, kterým vládně. Jako prostředek se stát zdá být něčím světočným, a proto se také s tím jak se zvelšuje jeho nestabilita, chápe větší dílu moci. Další odmítají předpoklad rovnosti, a to z celé řady důvodů, zmíněných i v tomto slovníku. Někteří ještě dále tvrdí, že ideál »*socialní spravedlnosti*«, zahrnutý v (i) a (iii), je neslučitelný s požadovanými »*přirozenými právy*« a »*svobodami*«.

ROVNOST (equality) Obhajoba rovnosti jako politického ideálu se často pokládá za postoj osobitě moderní, ačkoli vazba mezi rovností v zacházení s lidmi a »spravedlností je obsažena již v myšlence »spravedlivosti a má filosofický původ, který sahá přinejmenším až k »Aristotelovi. V popisu spravedlnosti ve třetí knize Etiky Nikomachovy Aristoteles tvrdí, že se nemá činit žádný rozdíl mezi lidmi, kteří jsou si rovni ve všech ohledech, jež jsou relevantní pro zacházení, o něž v daném případě jde – což je závěr, na který lze položit důraz egalitářský i antiegalitářský: podle toho, co všechno se pokládá za relevantní. Přes tuto výhradu inspirovala Aristotelova úvaha řadu následujících obhajob rovnosti, přičemž souvislost mezi rovností a představou "relevantních ohledů" se nyní více či méně obecně uznává. Je také zřejmé, že rovnost je sama o sobě vždy rovností z určitých hledisek; pokud existují politické prostředky, jak rovnost zajistit či popřít, mohou být klasifikovány právě podle těchto hledisek a také podle snadnosti, s níž ta která rovnost může být zajišťována jedním ve sféře politiky.

1. Rovnost před zákonem. Dosahuje se jí vždy, kdy jsou »práva jednotlivců stanovena právními řádem určena jednoduše jejich podřízením suverénní moci, která právo tvoří, a nikomu jinému. Plná rovnost v tomto ohledu nikdy neexistuje, neboť s dětmi a bláznými se zachází jinak než se soudnými dospělými lidmi, se ženami se (obvykle) zachází jinak než s muži, s páry, tj. členy Horní sněmovny se ve Spojeném království zachází jinak než s členy Dolní sněmovny, a jinak se zachází s občany než s otroky. Ti, kteří tedy bojují za rovnost před zákonem, se zpravidla pokoušejí určit, které z těchto rozdílů jsou z hlediska práv a vřad relevantní a které nikoli. Rovnost de jure musí se pak odlišit od rovnosti de facto: jak bohatí, tak chudí mají podle zákonů stejná práva, ale bylo by pochybné tvrdit, že mají také stejnou moc k tomu, aby si je dokázali vynutit.

2. Politická rovnost. Rovnost z hlediska možnosti volit někoho do funkcí či úřadů a z hlediska možnosti ucházet se o tyto funkce či úřady. Taková rovnost existuje tehdy, je-li pro každého

jedinou překážkou získání politické moci jeho vlastní nezpůsobilost, a jedinou překážkou získání způsobilosti nedostatek talentu. Politická rovnost byla jedním z hlavních cílů Francouzské revoluce a později byla vyjádřena napoleonskou představou "kariéry otevřené pro talenty". Taková rovnost v různé míře na různých místech existuje, ale zdá se, že nikdy neexistuje absolutně. Například ve Spojeném království nejsou určité úřady přístupny všem – zejména úřad panovníka a ostatní úřady, u nichž je to, co se k jejich zastávání vyžaduje, dědičné.

3. Rovnost v materiálním smyslu. Zatímco rovnost před zákonem je prastarým ideálem a politickou rovnost si lidé často obhajují, trvá ostrý spor o to, je-li možné, aby nějaké politické uspořádání poskytovalo lidem rovnost materiální – či zda se o to vůbec má pokoušet. Lze to činit neustálým přerozdělováním? Je to pak ale slučitelné s »přirozenou spravedlností nebo s respektováním lidských práv dělat si s tím, co je jejich, všechno, co pokládají za vhodné? Či zrušením »sukromého vlastnictví? Jakpak je to slučitelné s oním minimálním osvobozením se od omezení daných naším bezprostředním okolím – osvobozením, které všichni požadujeme? Často se však tvrdí, že materiální rovnost je předpokladem rovnosti dalších: je-li tomu tak, pak tento zdánlivý konflikt mezi politickými hodnotami nelze jen tak pominout či potlačit.

4. »Rovnost příležitosti. Zpravidla se navrhuje jako mírnější či politicky proveditelnější alternativa materiální rovnosti: dává záruky rovnosti potud, pokud je může či má dát pouze jednání ve sféře politiky.

Obhajoba rovnosti může být založena na učení o rovných právech, na filosofii všem společné lidské přirozenosti (jako u Cicera a stoicismu), nebo na základě reálněpolitické úvahy, totiž na strachu, že přílišná nerovnost povede k zášti a ta k sociálním nepokojům. Odmítnout ji lze v duchu zásad "svobodného podnikání", nebo ve jménu filosoficky založeného egoismu, popírajícího ideu "společné lidské přirozenosti" (Nietzsche), či ve jménu přirozené spravedlnosti, která se zdá být ohrožena přílišnými intervencemi do údajně přirozených nerovností mezi lidmi.

INFORUM - informační bulletin Koordináčního centra Občanského fóra. Redakce - Bolzanova 7, 110 00 Praha 1.
Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha, č. 7A 90-P ze dne 2. 1. 1990. Uzávěrka tohoto čísla 9. května ve 20 hodin.
